

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

65. De resolutione aliquorum dubiorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

communicatio lata contra scribentes, & recipientes libellos infamatorios contra instituta sancti Francisci, & sancti Dominici, quæ excommunicatio est Papalis, & habetur in bulla, ex illo, qui habetur apud Anton. 3. p. tit. 24. cap. 70. De aliarum religionum institutis peccatum est detrahere, sed non est subiectum excommunicationi.

Tertiò, consideranda est materia ex parte personarum, numeri & qualitatis, apud quas infamia inducitur: nam apud vnum diffamare, minus est, quam apud multos; & apud vnum virum grauem, magis est, quam apud minus talem. Quando igitur, his omnibus adhuc perpensis, leuis materia est, fit veniale; quamuis duo priora potius consideranda sint.

Secundò, fit detractio venialis, vt dicit S. Tho. 2. 2. q. 73. cum fit absq; intentione expressa nocendi, sed ob iocum, vel aliam causam; sed hoc intellige, nisi sit notabilis infamia, tunc enim esset mortale.

Tertiò, cum, quamuis sit notabilis infamia, & cum intentione nocendi, tamen actus non fuit omninò deliberatus; vt cum quis inaduertenter, ira graui percitus alterius criminum propalauit, ita vt in tali manifestatione, non fuerit contumeliositatis compos: tunc namq; minuitur peccatum, vt fit veniale; sicut in periurio, & blasphemia aliquando fieri solet: tamen actus sit deliberatus, mortale peccatum est, tantam infamiam alteri intulisse.

De resolutione aliquorum dubiorum.

CAPVT LXV.

Dubia aliquot sunt, quibus magis in particulari ista materia declarat ur.

Primum est, an diffamatum hominem liceat apud eos, qui ignorant illius crimen, manifestare; præsertim cum diffamatus est per iudicis sententiam in vno loco, an liceat id manifestare in alio loco. Ista quæstio fuit controuersa inter Caiet. opusc. 16. respon. 9. & inter Adria. quodlib. 11. q. 1. Ille affirmat, hic negat: in gratiam tamen resolutionis sunt duæ distinctiones aduertendæ.

Prior est, aliquis potest esse dupliciter infamatus.

Vno modo, per iudicalem actum; vt, qui conuictus est la-

traci-

latrocinij coram Iudice, & castigatus est, aut qui pro crimine hæresis punitus est, aut quid aliud infamiae contraxit in iudicio.

Altero modo, per publicum factum, quamuis extra iudicium; vt, qui commisit homicidium publicè, aut est manifestus latro, vel quid simile.

Posterior distinctio est; qui sic infamatus est, dupliciter se habet: aut enim post talem infamiam iam est bonam famam consequutus; tum quia temporis longitudine tradita sunt omnia obliuioni, tum quia vitam emendauit: aut nondum bonam famam est consequutus.

His suppositis, sint aliquot conclusiones,

Quarum prima est, manifestare crimen alicuius quocumque modo infamati, intentione ei nocendi, peccatum est; v.g. si aliquis est publicè conuictus & punitus pro latrocinio, tamen alius nescit istud, si Petrus huic manifestet, intentione nocendi infamato illi, peccat contra charitatem.

Secunda conclusio; si quis infamatus, siue per crimen publicum, siue per Iudicis sententiam, iam est bonam consecutus famam; qui absque legitima causa illius crimen manifestat, peccat contra charitatem, & contra iustitiam, verbi grat. est aliquis Romæ, qui iam à multis annis fuit per inquisitores publicè punitus, tamen post resipuit, & bonam famam modo habet, nec est qui recorderetur illius criminis; si quis hoc alijs manifestat, contra charitatem peccat, & contra iustitiam, & consequenter tenetur ad restitutionem. Contra charitatem quidem, quia nocet proximo; contra iustitiam verò (contra Sorò lib. 4. quæst. 10. art. 2.) quia, quamuis per iudicis sententiam fuerit illi fama antecedens ablata, tamen non sequens; vnde verè possidet bonam famam sequentem, quam qui aufert, iniuste aufert. Liceret tamen in quibusdam casibus,

Primus est, ad vitandum detrimentum corporale alicuius; verbi gratia, si quis existimatus bonus homo, cum tamen alio in loco esset damnatus latrocinij, versatur inter aliquos, vnde periculum esset ne res eorum raperet, tunc liceret illos admonere, illum conuictum fuisse latrocinij, nisi aliter possent auereri à conuersatione illius. Similiter, si quis se medicum iactaret magnum, cum esset ignarus, quia est in aliorum detrimentum, licet id dicere: in quo casu licet etiam occultum crimen manifestare.

Secun-

Secundus casus est, cum vergit in detrimentum spirituale alterius, in quo etiam casu licet occultum aperire: vt, si aliquis est hæreticus, cuius statua combusta est alibi: ignorant tamen in alio loco, vbi periculum est inficiendi alios; tunc licet id reuelare: similiter licet malos mores aliquorum manifestare, vt admonemus alios, ne conuersatione illorum peruertantur.

Tertius est, cum est in publicum detrimentum; vnde, si quis beneficium aut dignitatem vult assumere, cum verè sit inhabilis, nec possit iure recipere, quamuis occulta sit inhabilitas, licet reuelare, quia est in publicum detrimentum. De his vide Nauarr. cap. ** inter verba, numero octingentesimo quinquagesimo quarto.

Tertia conclusio, quando nondum est bonam famam consecutus, si per Iudicis sententiam infamatus est, non est contra iustitiam, nec contra charitatem, in eadem vrbe id manifestare ignorantibus; v. g. hodie Petrus est castigatus pro latrocinio publicè, nõ est mortale peccatũ id dicere alijs, qui adhuc nesciebant in eodem loco, In primis non est contra iustitiam, quia illi ablata est fama, & per accidens est, quòd aliqui ignorent, vel apud aliquos bona fama maneat: præterea nõ est contra charitatem, quia si non tunc, parum post apud alios divulgabitur tale furtum, ob id, in nullo iste nocet. Hunc etiã diffamare in alio loco, mittendo literas, aut verbo in alijs locis factum narrando, non est contra iustitiam, vt tenet Caiet. loco citato, & Bart. l. ex ea. ff. de postulando, quia iste diffamatus verè non habet famam, sicut si non haberet brachium; esse tamen contra iustitiam in duobus casibus.

Prior est, quando tertia persona infamaretur; vt, si frater diffamatus est in illo loco, cui fama auferretur, si frater infamia illuc deferatur.

Posterior est, cum diffamato aliquid aliud detrimentum corporale obuenit; puta, qui a forsan occideretur, vel in carcere carcerabitur, vel priuabitur aliquo bono alio temporali. Nec etiã esse contra charitatem, extra hos casus, nisi quando diffamatus esset præsens in illo loco: tunc digito notare illum, extra casus secundæ conclusionis, peccatum esset: præterea quamuis sit absens, verisimiliter crederetur, quòd nunquam fama illius criminis perueniret ad locum illum distantem: cum vero quis manifestat in alio loco, quo alias non perueniret infamia illius, contra charitatem peccat.

Quarta

Quarta conclusio ; cum infamia est publica, licet non per iudicis sententiam, secundum Scotum, 4. d. 15. q. 4. non est peccatum in eadem vbe alijs manifestare, sicut de infamato per sententiam, dummodò sit verè publica infamia: vt, qui occidit hominem in conspectu publico, vel apud maiorem partem est notum illius homicidium, in alio tamen loco distanti non licet manifestare, vt dicit Soto loco allegato. Per hæc resolutur dubium primum,

De dubio secundo.

CAPVT LXVI.

Aliud dubium est, an possit aliquis se infamare. Caiet. v. detractio, dicit ad hoc duo.

Primum est, quòd nulli licet se infamare, sed peccat qui se infamat, non solum contra charitatem, sed contra iustitiam, & consequenter tenetur ad restitutionem; sibi enim debet famam reddere.

Secundum est, quòd non excusatur per torturam: vnde, qui in tortura sibi famam abstulit, confitendo crimen, quod non fecit, aut reuelando crimen quod non tenebatur, tenetur negare iterum, si falsum fuit, & pati torturam. Fundamentum Caietan. est, quia nullus est dominus suæ famæ, sicut nec suæ vitæ. Contrariam tamen opinionem tenet S. Thom. 2. 2. quæst. 73. art. 4. ad primum, & Soto loco citato eum communi sententia In cuius explicationem sunt aliquot dicta notanda.

Primum est, se infamare, non est contra iustitiam, quamuis sine causa aliquis se infame, nisi ex consequenti. Dico, ex consequenti, quando quis se infamando, alium tertium infamat; tunc ratione tertij peccat contra iustitiam, se sine causa infamando; remota tamen alterius infamia, non est contra iustitiam: nam homo est dominus suæ famæ, sicut & pecuniarum: vnde, eam prodigere, non est contra iustitiam, nec est obligatio ad restitutionem.

Secundum est, se infamare absque causa, est peccatum contra charitatem, & in duobus maximè casibus est peccatum mortale.

Prior est, quando infamia est grauis multum: vt, qui sibi imponeret crimen hærelis, aut quid simile; non tamè esset mor-

tale.